

บทบรรณาธิการ

วารสารรัฐประศาสนศาสตร์ ปีที่ 16 ฉบับที่ 2 ประจำเดือนกรกฎาคมถึงเดือนธันวาคม 2561 ฉบับนี้ ขอนำท่านย้อนไปสู่พื้นฐานความหมายของคำว่า “รัฐประศาสนศาสตร์” ซึ่งพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 ได้ให้ความหมายของคำว่ารัฐประศาสนศาสตร์ หมายถึง วิชาว่าด้วยการบริหาร และการปกครองประเทศเพื่อให้สัมฤทธิ์ผลตามนโยบายของรัฐอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งในมุมมองด้านสถานภาพทางวิชาการนั้น รัฐประศาสนศาสตร์ถือเป็นสังคมศาสตร์ประยุกต์ที่มีทั้งความเป็น “ศาสตร์” และความเป็น “ศิลป์” ในเวลาเดียวกัน อีกทั้งในการประยุกต์ใช้ก็จำเป็นต้องอาศัยความรู้แบบสหวิชาการเกี่ยวกับองค์ความรู้อื่น ๆ ในหลายสาขา อาทิ รัฐศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ นิติศาสตร์ รวมถึงตรรกวิทยา สังคมวิทยา มานุษยวิทยา จิตวิทยาสังคม การบริหารธุรกิจ ฯลฯ เพื่อให้บรรลุผลการบริหารและการปกครองข้างต้น บทความจากงานวิจัยทั้งหมดหัวข้อในวารสารฉบับนี้จะช่วยสะท้อนขอบข่ายที่กว้างขวาง ซึ่งนักรัฐประศาสนศาสตร์จำเป็นต้องบูรณาการองค์ความรู้ที่หลากหลายเพื่อใช้ในการตอบโจทย์การบริหารการพัฒนาประเทศดังกล่าว

เริ่มต้นด้วยสองบทความแรกเป็นกรณีศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการประเมินผลการปฏิบัติราชการตามคำรับรองการปฏิบัติราชการของส่วนราชการทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ซึ่งเป็นเครื่องมือในการบริหารการประเมินประสิทธิภาพ และผลสัมฤทธิ์ของการปฏิบัติงานตามภารกิจของรัฐและนโยบายของรัฐบาล โดยบทความแรก เป็นกรณีศึกษาความสัมพันธ์ของวัฒนธรรมองค์การที่มีอิทธิพลและส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการปฏิบัติราชการของส่วนราชการในระดับภูมิภาคเปรียบเทียบระหว่างจังหวัดที่ได้ผลการประเมินการปฏิบัติราชการตามคำรับรองการปฏิบัติราชการต่างกัน และการรับรู้ของข้าราชการในการประเมินดังกล่าว เรื่อง วัฒนธรรมองค์การและการส่งเสริมธรรมาภิบาลในภาครัฐ: กรณีศึกษา ส่วนราชการในระดับจังหวัดของประเทศไทย โดย อรทัย ยศอินตะ ซึ่งพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานภายใต้ระบบการประเมินผลข้างต้น ได้แก่ การมีวัฒนธรรมที่เข้มแข็ง ซึ่งสนับสนุนโดยภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม และการบริหารจัดการที่เหมาะสม ดังนั้น การยกระดับผลการปฏิบัติราชการจึงควรเน้นที่ภาวะผู้นำและวิธีการบริหารจัดการ

บทความที่สอง เป็นกรณีศึกษากระบวนการนำการบริหารผลการปฏิบัติงานมาใช้กับส่วนราชการในสังกัดกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง การนำการบริหารผลการปฏิบัติงานมาใช้กับส่วนราชการไทย: กรณีศึกษา 7 กรมของกระทรวงอุตสาหกรรม โดย จิตรเลขา หวลกลิน และ ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์ ซึ่งพบว่า การนำระบบการบริหารผลการปฏิบัติงานดังกล่าวมาใช้กับแต่ละกรมยังไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ เนื่องจากส่วนราชการแต่ละกรมมีบทบาทภารกิจต่างกัน การที่หน่วยงานกลางเลือกใช้วิธีการวัดผลการปฏิบัติงานส่วนราชการเหมือนกันทั่วประเทศ ส่งผลให้ประสบปัญหาในการกำหนดตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงานและเกิดรูปแบบการแสวงหาวิธีการวัดผลเพียงเพื่อต้องการผ่านเกณฑ์การวัดตามที่หน่วยงานกลางกำหนด

สองบทความต่อมา เป็นประโยชน์ต่อการกำหนดมาตรการของรัฐ เพื่อบำบัดทุกข์ บำรุงสุข การยกระดับรายได้และคุณภาพชีวิต การลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคมแก่ประชาชน โดยบทความที่สาม เป็นการศึกษาผลกระทบของปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อรายได้และรายจ่ายของครัวเรือนในภาคการเกษตร เรื่อง ผลกระทบของปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม สถาบัน และการเปลี่ยนแปลงสภาพ

ภูมิอากาศต่อรายได้และรายจ่ายในภาคการเกษตรของเกษตรกรไทย โดย **ธนวัศ สาคริก และปณินดา จันทร์สุกรี** ซึ่งพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อรายได้ของครัวเรือน ได้แก่ เพศ ประเภทการเกษตร จำนวนสมาชิกที่มีภาวะพึ่งพิง ปริมาณผลผลิต การเปลี่ยนแปลงผลกระทบจากการแพร่กระจายของวัชพืช แมลงศัตรูพืช โรคพืช และดินถล่ม ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อรายจ่ายผันแปร ได้แก่ จำนวนสมาชิกผู้สูงอายุ จำนวนพื้นที่เกษตรของตนเอง และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อรายจ่ายคงที่ ได้แก่ ประเภทการเกษตร จำนวนสมาชิกในครอบครัว จำนวนพื้นที่เช่าจากผู้อื่น ส่วนปัจจัยด้านการเปลี่ยนแปลงผลกระทบจากภัยแล้งและน้ำท่วม มีผลต่อทั้งรายจ่ายทั้งสองประเภท

บทความที่สี่ เป็นกรณีศึกษาของการค้นหาตัวแปรและดัชนีสำหรับวัดระดับความทุกข์ยากของประชาชน เพื่อนำข้อมูลดังกล่าวไปใช้ประกอบการตัดสินใจในการกำหนดเป้าหมายยุทธศาสตร์การพัฒนาเรื่อง การวัดความทุกข์ยากทางเศรษฐกิจสังคมของประชาชนในจังหวัดสงขลาปี 2559 โดย **อุดม ทุมไผ่สิต และ ปกรณ์ ปรียากร** ซึ่งพบว่า ปัจจัยความทุกข์ยากของประชาชนในจังหวัดสงขลา ประกอบด้วย อัตราความยากจน อัตราการว่างงาน อัตราหนี้สินครัวเรือน อัตราถดถอยของรายได้ต่อหัวต่อปี ความตกต่ำในด้านปัจจัยพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต และอัตราเพิ่มขึ้นของอาชญากรรม ซึ่งเมื่อรวมทุกปัจจัยแล้ว ผลรวมของคะแนนความทุกข์ยากของจังหวัดสงขลาเท่ากับ 84.36 คะแนน

สองบทความสุดท้ายจะเป็นประโยชน์สำหรับผู้กำหนดนโยบายในฝ่ายบริหารหรือฝ่ายการเมือง บทความที่ห้า เป็นการศึกษาจากข้อมูลการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนชาวไทยต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2554 ก่อนการเลือกตั้ง เรื่อง **ปัจจัยสัมพันธ์กับความตั้งใจที่จะไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งครั้งล่าสุด (2554) ของคนไทย** โดย **อานนท์ ศักดิ์วรวิชญ์ และสุพัฒน์ วงศ์สุขุมอมร** ซึ่งพบว่า สภาพเศรษฐกิจของครอบครัวมีความสัมพันธ์เชิงลบกับความตั้งใจไปลงคะแนน ส่วนความสนใจในการเลือกตั้งที่จะมาถึง ความคาดหวังว่าผู้สมัครที่ตนเลือกจะชนะ และการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งครั้งก่อนหน้า จะมีความสัมพันธ์ทางบวก ดังนั้น การรณรงค์ให้คนออกมาใช้สิทธิจำเป็นต้องยกระดับความสนใจในการเลือกตั้งหรือความสนใจการเมือง พรรคการเมืองและนักการเมืองต้องทำให้ประชาชนเชื่อมั่นว่าตนจะเป็นผู้ที่จะชนะ จึงจะทำให้ประชาชนไปลงคะแนนเสียงให้

บทความที่หก เป็นการศึกษาเพื่อประเมินผลกระทบของนโยบายเสรีนิยมใหม่ของประเทศในกลุ่มเอเปกที่มีผลต่อการทุจริต เรื่อง **ผลกระทบของนโยบายเสรีนิยมต่อการคอร์รัปชันที่ค้ำถึงคุณภาพของสถาบันในกลุ่มความร่วมมือทางเศรษฐกิจเอเชีย-แปซิฟิก ระหว่างปี 2539-2558** โดย **สุขุม มาเจริญรุ่งเรือง** ซึ่งพบว่า การเปิดเสรีทางการค้า การเปิดเสรีทางการเงินเป็นสองปัจจัยบวกที่ส่งผลต่อการทุจริตให้มีระดับต่ำลง ในขณะที่นโยบายการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ การสนับสนุนบริษัทในช่วงการขยายกิจการ และการเจาะตลาดระหว่างประเทศมีผลต่อการเพิ่มระดับการทุจริตอย่างมีนัยยะสำคัญ ผลวิจัยนี้สะท้อนผลกระทบของนโยบายเสรีนิยมใหม่ที่อาจเอื้อให้เจ้าหน้าที่ของรัฐและภาคเอกชนอาศัยช่องโหว่ในการทำผิดกฎหมายเพื่อประโยชน์ส่วนตน และส่งผลให้เกิดการทุจริตในระดับที่สูงขึ้น ดังนั้น ผู้กำหนดนโยบายควรพิจารณาผลกระทบของนโยบายต่อบริบทต่าง ๆ อย่างละเอียดรอบคอบ ทั้งนี้ จำเป็นต้องปรับปรุงคุณภาพของมาตรการควบคุม ระดับสิทธิเสรีภาพ และความง่ายในการทำธุรกิจควบคู่กันเพื่อลดระดับการทุจริตดังกล่าว

คณะบรรณาธิการหวังว่าบทความที่ได้คัดสรรมานำเสนอในฉบับนี้ จะเป็นตัวอย่างของการบูรณาการองค์ความรู้แบบสหวิชาการเพื่อตอบโจทย์การบริหารการพัฒนาประเทศอย่างรอบด้าน และเป็นประโยชน์ในการต่อยอดองค์ความรู้ต่อไป ท้ายนี้ ขอขอบคุณผู้วิจัยและคณะทำงานทุกท่านที่มีส่วนร่วมในการจัดทำวารสารครั้งนี้และตลอดปีที่ผ่านมาให้ประสบความสำเร็จด้วยดี และขอสวัสดิ์ปีใหม่ 2562 แต่ท่านผู้อ่านทุกท่านค่ะ

สุจิตรา บุญยรัตพันธุ์
บรรณาธิการ